

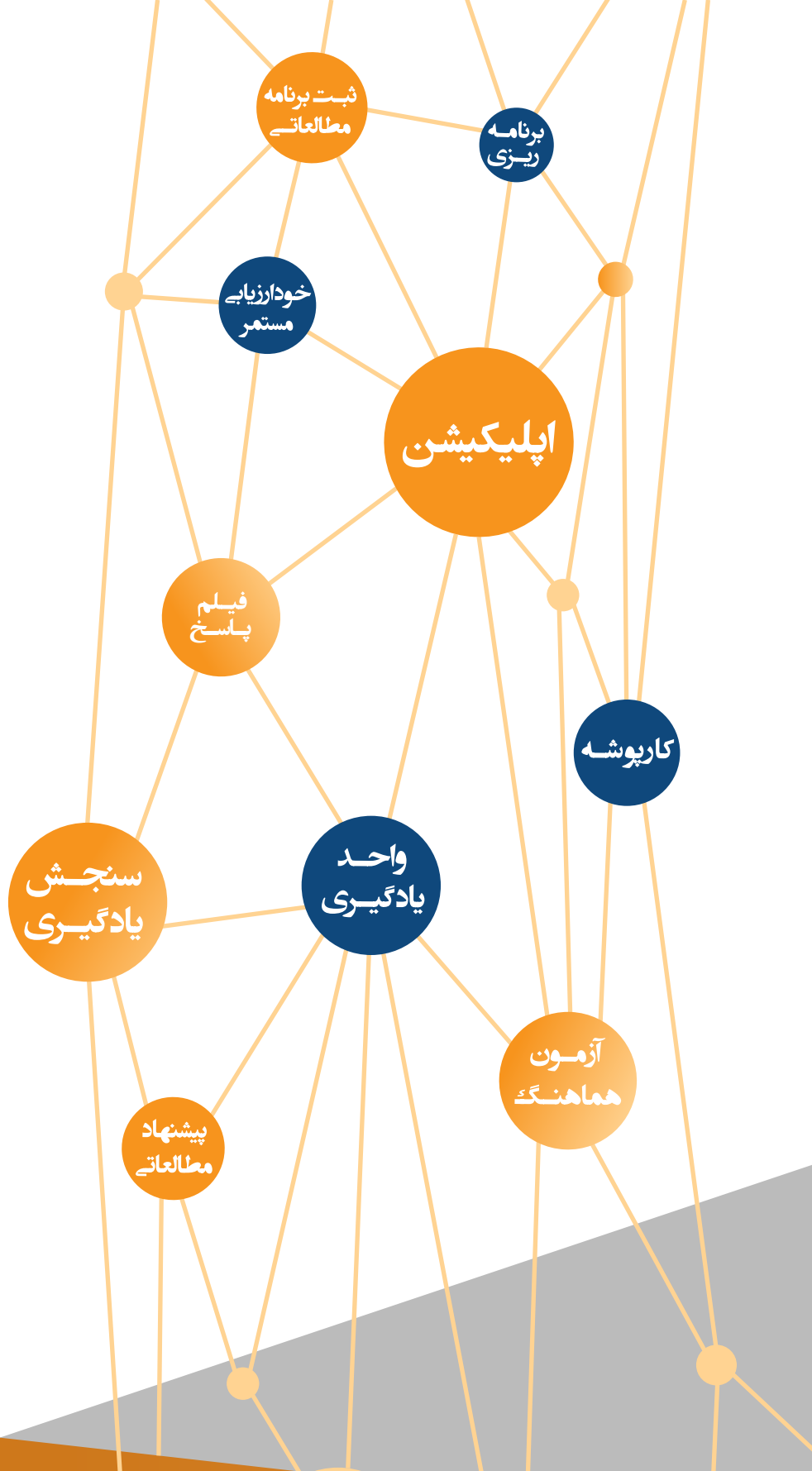
مرکز نوآوری های آموزشی مرآت

سال تحصیلی ۱۴۰۰ / ۱۴۰۱

آزمون

سنجش آغازین

دفترچه سوال و پاسخ یازدهم انسانی

ردیف	مواد آزمون	تعداد سوال	محتوای آزمون
۱	ریاضی و آمار	۱۵	مفاهیم مرتبط از کتاب درسی ریاضی و آمار دهم
۲	علوم و فنون ادبی	۲۰	مفاهیم مرتبط از کتاب درسی علوم و فنون دهم
۳	عربی	۱۵	مفاهیم مرتبط از کتاب درسی عربی دهم
۴	تاریخ	۱۰	مفاهیم مرتبط از کتاب درسی تاریخ دهم
۵	جغرافیا	۱۰	مفاهیم مرتبط از کتاب درسی جغرافیا دهم
۶	جامعه‌شناسی	۱۰	مفاهیم مرتبط از کتاب درسی جامعه‌شناسی دهم

درس‌خواندن هدفمند

با اپلیکیشن مرآت
meraati.ir

کیفیت‌بخشی آموزش مدرسه

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی

۱. برای توصیف «تفاضل مربع عددی از ثلث آن برابر نصف آن

است» کدام معادله مناسب است؟

① $x^2 - \frac{1}{3}x = \frac{1}{2}x$

② $\frac{1}{3}x - x^2 = \frac{1}{2}x$

③ $x^3 - \frac{1}{2}x = x^2$

④ $x^2 - \frac{1}{3}x = x^3$

۲. اگر عدد موردنظر را x در نظر بگیریم، داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{مربع عدد} \\ x \longrightarrow x^2 \end{array} \right. \xrightarrow[\text{تفاضل مربع عدد}]{\frac{1}{3}x - x^2} \xrightarrow[\text{برابر نصف}]{\frac{1}{3}x - x^2} \xrightarrow[\text{عدد}]{\frac{1}{3}x - x^2} = \frac{1}{2}x$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{ثلث عدد} \\ x \longrightarrow \frac{1}{3}x \end{array} \right. \xrightarrow[\text{از ثلث عدد}]{\frac{1}{3}x - x^2}$$

۲. ریشه بزرگتر معادله $x^2 + \sqrt{2}x - 1 = 0$ چقدر از ریشه دیگر آن بیشتر است؟

- ① $\sqrt{2}$
- ② $2\sqrt{2}$
- ③ $\sqrt{6}$
- ④ $2\sqrt{6}$

پاسخ

۳

$$x^2 + \sqrt{2}x - 1 = 0 \rightarrow \Delta = (\sqrt{2})^2 - 4(-1)(1) = 6$$

$$\Rightarrow x_1 = \frac{-\sqrt{2} + \sqrt{6}}{2}, x_2 = \frac{-\sqrt{2} - \sqrt{6}}{2} \Rightarrow x_1 - x_2 = \sqrt{6}$$

فصل

[دهم] فصل ۱: معادله درجه دوم

واحد یادگیری

[دهم] درس ۲: حل معادله درجه ۲ و کاربردها

زیرواحد یادگیری

[دهم] حل معادله درجه ۲ با روش کلی Δ

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی

۳ اگر رابطه f یک تابع باشد، حاصل $m^2 + n^3$ کدام است؟

$$f = \{(3, m+n)(3, 5)(5, 3)(5, m-n)\}$$

۸ ①

۹ ②

۱۶ ③

۱۷ ④

۴

$$\begin{cases} (3, m+n) = (3, 5) \Rightarrow m+n=5 \\ (5, 3) = (5, m-n) \Rightarrow m-n=3 \end{cases} \Rightarrow m=4, n=1$$

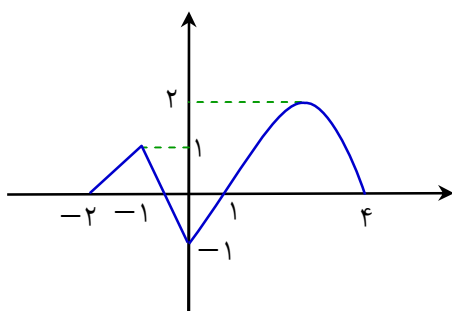
$$\Rightarrow m^2 + n^3 = 17$$

پاسخ

فیلم پاسخ

۴. نمودار تابع f به شکل زیر است. چند عدد صحیح در دامنهٔ تابع f قرار دارند ولی در برد تابع f نیستند؟

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

پاسخ

۳. دامنهٔ f شامل اعداد صحیح $\{-2, -1, 0, 1, 2, 3, 4\}$ و برد f شامل اعداد صحیح $\{-1, 0, 1, 2\}$ است، پس اعداد صحیح ۳، ۴ و -2 در دامنهٔ تابع f هستند ولی در برد آن نیستند.

فصل

[دهم] فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

[دهم] درس ۲: ضابطه جبری تابع

زیرواحد یادگیری

[دهم] تشخیص برد و محاسبه آن

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی

۵

۵ اگر $f(x) = x - 3 - f(5)$ باشد، مقدار $f(0)$ کدام است؟

① -۴

② -۲

③ صفر

④ ۲

پاسخ

۱

$$f(x) = x - 3 - f(5) \xrightarrow{x=5} f(5) = 5 - 3 - f(5)$$

$$\Rightarrow f(5) = 1$$

$$\Rightarrow f(x) = x - 3 - (1)$$

$$\Rightarrow f(0) = -4$$

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲: تابع

واحد یادگیری
[دهم] درس ۳: نمودار تابع خطی

زیر واحد یادگیری
[دهم] ساختن یک تابع خطی (پیدا کردن ضابطه)

حیطه شناختی
پیشرفته

۶ نمودار تابع خطی f محور x ها را در نقطه‌ای به طول ۳ و محور y ها را در نقطه‌ای به عرض ۵ قطع می‌کند. حاصل $f(\frac{3}{5}) + f(6)$ کدام است؟

- ① -4
② $-\frac{4}{3}$
③ -1
④ $\frac{3}{4}$

۳

$$f(x) = ax + b$$

$$\begin{aligned} \xrightarrow{(3,0)} f(3) &= a(3) + b = 0 \\ \xrightarrow{(0,5)} f(0) &= a(0) + b = 5 \end{aligned} \Rightarrow \begin{cases} 3a + b = 0 \\ b = 5 \end{cases} \Rightarrow a = -\frac{5}{3}$$

$$\Rightarrow f(x) = -\frac{5}{3}x + 5$$

$$\begin{cases} f(\frac{3}{5}) = -\frac{5}{3}(\frac{3}{5}) + 5 = 4 \\ f(6) = -\frac{5}{3}(6) + 5 = -5 \end{cases} \Rightarrow f(\frac{3}{5}) + f(6) = -1$$

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲: تابع

واحد یادگیری
[دهم] درس ۲: ضابطه جبری تابع

زیر واحد یادگیری
[دهم] محاسبه ورودی (x) از روی خروجی (y) و برعکس

حیطه شناختی
مقدماتی

۷. اگر F درجهٔ حرارت (دما) برحسب فارنهایت و C درجهٔ حرارت برحسب سانتی گراد و F برحسب C برابر با $F = \frac{9}{5}C + 32$ باشد، در این صورت 50 فارنهایت معادل چند درجهٔ سانتی گراد است؟

۱) $7/3$

۲) 7

۳) $7/8$

۴) 10

۴

پاسخ

$$\begin{aligned} 50 &= \frac{9}{5}C + 32 \Rightarrow 50 - 32 = \frac{9}{5}C \\ \Rightarrow 18 &= \frac{9}{5}C \Rightarrow C = \frac{5 \times 18}{9} \\ \Rightarrow C &= 10 \end{aligned}$$

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲: تابعواحد یادگیری
[دهم] درس ۳: نمودار تابع خطیزیر واحد یادگیری
[دهم] کاربرد مسائل در تابع خطیحیطه شناختی
پیشرفته

۸ طول یک فنر در حالتی که وزنه‌ای به آن آویزان نیست، ۱۲ سانتی‌متر است و به ازای هر ۳ کیلوگرم وزنه‌ای که به آن آویزان می‌شود، ۱ سانتی‌متر به طول فنر اضافه می‌شود. اگر پس از آویزان شدن یک وزنه طول آن ۲۸/۵ سانتی‌متر شود، جرم وزنه چند کیلوگرم بوده است؟

① ۲۸/۵

② ۳۰

③ ۴۸/۵

④ ۴۹/۵

پاسخ

۴

$$\begin{cases} \text{جرم وزنه} = \text{صفر} \\ \text{طول فنر} = ۱۲ \end{cases} \Rightarrow A(۰, ۱۲), \begin{cases} \text{جرم وزنه} = ۳ \\ \text{طول فنر} = ۱۳ \end{cases} \Rightarrow B(۳, ۱۳)$$

$$\text{شیب خط } AB = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} = \frac{۱۳ - ۱۲}{۳ - ۰} = \frac{۱}{۳}$$

$$\text{معادله } AB: y - ۱۲ = \frac{۱}{۳}(x - ۰) \Rightarrow f(x) = \frac{۱}{۳}x + ۱۲$$

$$\begin{cases} \text{طول فنر} = ۲۸/۵ \\ \text{جرم وزنه} = x \end{cases}$$

$$f(x) = \frac{۱}{۳}x + ۱۲ = ۲۸/۵ \Rightarrow \frac{۱}{۳}x = ۱۶/۵ \Rightarrow x = ۴۹/۵$$

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی

۹. در یک شرکت تولید سیم هر متر سیم به قیمت ۲۲۰۰۰ تومان فروخته می‌شود. اگر هر روز X متر سیم تولید و فروخته شود، تابع هزینه به صورت $C(x) = x^2 + 12000x + 2000000$ می‌باشد. بیشترین سود روزانه شرکت چند میلیون تومان است؟

۱) ۱۷

۲) ۱۸/۵

۳) ۲۳

۴) ۲۳/۲

پاسخ

۳

$$\text{تابع درآمد} = R(x) = 22000x$$

$$\text{تابع سود} = P(x) = R(x) - C(x)$$

$$= 22000x - (x^2 + 12000x + 2000000)$$

$$\Rightarrow P(x) = -x^2 + 10000x - 2000000$$

$$x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-10000}{2(-1)} = 5000$$

$$P(5000) = -(5000)^2 + 10000(5000) - 2000000 \\ = 23000000$$

فیلم پاسخ

۱۰. چند تا از گزاره‌های زیر صحیح هستند؟

الف) به مطالعه نحوه گردآوری، سازمان‌دهی، تحلیل و تفسیر داده‌ها برای استخراج اطلاعات و تصمیم‌گیری آمار گفته می‌شود.

ب) مقیاس فاصله‌ای برای داده‌هایی است که قابل مرتب کردن هستند مانند دما

پ) پارامتر جامعه یک مشخصه عددی است که توصیف‌کننده جنبه خاصی از جامعه است.

۱) ۱

۲) ۲

۳) ۳

۴) صفر

۳

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۱. اگر میانگین داده‌های ۱۲، ۲۲، a ، ۲۰، ۱۴ برابر ۱۸ باشد، میانه

داده‌های ۱۴، ۵، $\sqrt{a+3}$ ، a ، $\frac{a+5}{3}$ کدام است؟

۱) ۷

۲) ۸

۳) ۹

۴) ۱۱

۳

$$\frac{14+20+a+22+12}{5} = 18 \Rightarrow \frac{68+a}{5} = 18 \Rightarrow a = 22$$

داده‌های دسته دوم: $\frac{22+5}{3}$ ، ۲۲، $\sqrt{22+3}$ ، ۵، ۱۴

۹ = میانه $\Rightarrow$ ۲۲، ۱۴، ۹، ۵، ۵ داده‌های مرتب شده

فصل

[دهم] فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

[دهم] درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

[دهم] حل مسائل مختلف مربوط به میانه

حیطه شناختی

پیشرفته

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۲. واریانس داده‌های جدول زیر کدام است؟

داده	-۱	۲	۵	۱۱
فراوانی	۵	۲	۱۲	۶

۱۶/۱۶ ①

۱۶/۵۶ ②

۱۷/۰۶ ③

۱۷/۱۶ ④

پاسخ

۲

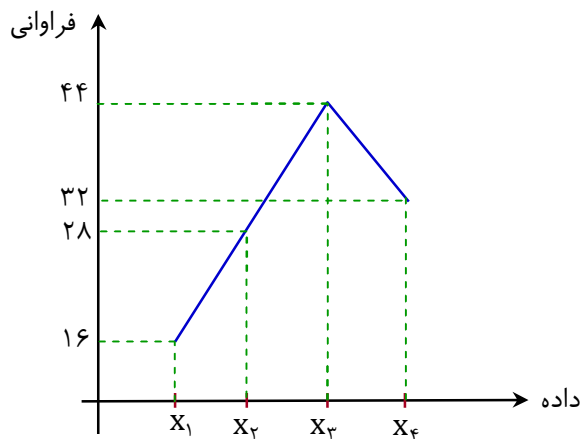
$$\text{میانگین} = \frac{5 \times (-1) + 2 \times (2) + 12 \times (5) + 6 \times (11)}{5 + 2 + 12 + 6} = 5$$

$$\begin{aligned} \text{واریانس} &= \frac{5(-1-5)^2 + 2(2-5)^2 + 12(5-5)^2 + 6(11-5)^2}{5+2+12+6} \\ &= \frac{414}{25} = 16.56 \end{aligned}$$

فیلم پاسخ

۱۳. با توجه به نمودار خط شکسته رسم شده که مربوط به یک دسته داده آماری است، زاویه مربوط به داده X_3 در نمودار دایره‌ای این داده‌ها چند درجه است؟

۱) 99° ۲) 60° ۳) 72° ۴) 132°

۴

پاسخ

$$\text{تعداد کل داده‌ها} = 16 + 28 + 32 + 44 = 120$$

$$X_3 \text{ فراوانی} = 44$$

$$\Rightarrow \text{زاویه مربوط به } X_3 = \frac{44}{120} \times 360^\circ = 132^\circ$$

فصل

[دهم] فصل ۴: نمایش داده‌ها

واحد یادگیری

[دهم] درس ۱: نمودارهای یک‌متغیره

زیرواحد یادگیری

[دهم] نمودار دایره‌ای

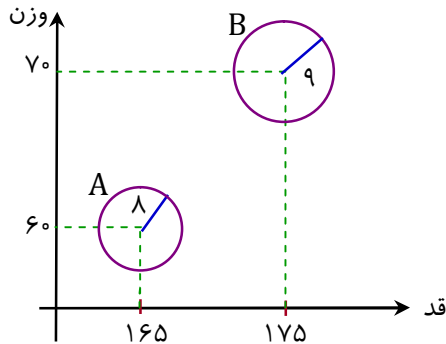
حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۴. در نمودار حبابی زیر که متغیر سوم مربوط به میزان دوندگی بازیکن می‌باشد، اگر میزان دوندگی بازیکن A برابر ۴ کیلومتر در ساعت باشد، میزان دوندگی بازیکن B چند کیلومتر در ساعت است؟

- $\frac{64}{81}$ ①
 $\frac{81}{81}$ ②
 $\frac{64}{81}$ ③
 $\frac{16}{16}$ ④
 $\frac{16}{81}$

۳

$$\text{میزان دوندگی A : مساحت دایره A} : \pi(8)^2 = 64\pi$$

$$\text{میزان دوندگی B : مساحت دایره B} : \pi(9)^2 = 81\pi$$

$$\frac{\text{میزان دوندگی B}}{\text{میزان دوندگی A}} = \frac{81\pi}{64\pi}$$

$$\Rightarrow \frac{\text{میزان دوندگی B}}{4} = \frac{81\pi}{64\pi} \Rightarrow \text{میزان دوندگی B} = \frac{81}{16}$$

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۵. اگر یک متغیر جدید به متغیرهای یک نمودار راداری اضافه کنیم، زاویه بین هر دو محور متوالی ۴ درجه کم می‌شود. تعداد متغیرهای اولیه کدام است؟

۱) ۷

۲) ۹

۳) ۱۱

۴) ۱۲

پاسخ

۲) اگر تعداد متغیرهای اولیه n باشد آنگاه:

$$\begin{aligned} \text{زاویه بین دو محور اولیه} &= \frac{360^\circ}{n} \\ \text{زاویه بین دو محور ثانویه} &= \frac{360^\circ}{n+1} \\ \Rightarrow \frac{360^\circ}{n} - \frac{360^\circ}{n+1} &= 4^\circ \\ \Rightarrow \frac{360^\circ}{n(n+1)} &= 4^\circ \\ \Rightarrow n(n+1) &= 90 \Rightarrow n = 9 \end{aligned}$$

فصل

[دهم] فصل ۴: نمایش داده‌ها

واحد یادگیری

[دهم] درس ۲: نمودارهای چندمتغیره

زیرواحد یادگیری

[دهم] نمودار راداری

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۶. کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی بیت «پای چو در راه نهاد آن
پسر / پویه همی کرد و درآمد به سر» است؟

- ① زبان پیچیده
- ② ترکیب‌سازی
- ③ کاربرد تاریخی دستور
- ④ کمی واژگان فارسی

پاسخ

③ زبان این بیت ساده است و ترکیب‌سازی خاصی در آن دیده
نمی‌شود و واژگان فارسی هم در آن فراوان است. فقط به کار بردن
«همی» در آن، نمونه کاربرد تاریخی دستور و از ویژگی‌های زبانی
این بیت است.

۱۷. آثار موجود در کدام گزینه، اصلی پارتی دارند؟

- ① درخت آسوریک، یادگار زریران
- ② کلیله و دمنه، هزار و یک شب
- ③ درخت آسوریک، کلیله و دمنه
- ④ یادگار زریران، هزار و یک شب

پاسخ

① «منظومه درخت آسوریک و یادگار زریران هر دو اصل پارتی دارند.»

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۳واحد یادگیری
[دهم] درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)زیر واحد یادگیری
[دهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسیحیطه شناختی
مقدماتی

۱۸. دوره سبک عراقی دوره نثر فارسی است و نثر نیز در این دوره رایج بوده است.

① طولانی‌ترین، فنی

② طولانی‌ترین، مصنوع

③ کوتاه‌ترین، فنی

④ کوتاه‌ترین، مصنوع

پاسخ

② در تقسیم‌بندی بهار، سبک عراقی طولانی‌ترین دوره است (از ۶۰۰ تا ۱۲۰۰ ه. ق.) و نثر مصنوع در این دوره رایج بوده است.

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۳واحد یادگیری
[دهم] درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)زیر واحد یادگیری
[دهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسیحیطه شناختی
پیشرفته

۱۹. استفاده از دو حرف اضافه برای یک متمم، از ویژگی‌های کدام

بیت نیست؟

- ۱) زدش بر زمین بر به‌کردار شیر
- بدانست کاو هم نماند به زیر
- ۲) به سهراب بر تیرباران گرفت
- چپ و راست جنگ سواران گرفت
- ۳) به گیتی درون سال سی شاه بود
- به خویی چو خورشید بر گاه بود
- ۴) برآمد بر این کار یک روزگار
- فروزنده شد دولت شهریار

پاسخ

۴) در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» به ترتیب سه کلمه «زمین»، «سهراب»، «گیتی» نقش متمم دارند که هر کدام دو حرف اضافه گرفته‌اند. در گزینه «۴» «برآمد» دام سؤال است که باید توجه کنید این «بر» بر سر فعل آمده است و ارتباطی با متمم جمله (این کار) ندارد.

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۴

واحد یادگیری
[دهم] درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در
سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی
آن

زیرواحد یادگیری
[دهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی
مقدماتی

۲۰. کدام شاعران در غزل تحولاتی ایجاد کردند که باعث شد در
قرن هفتم، شاعران بزرگی ظهور کنند و این نوع از شعر فارسی
را به اوج برسانند؟

- ۱ سنایی، انوری
- ۲ خاقانی، نظامی
- ۳ ناصر خسرو، رودکی
- ۴ فرخی سیستانی، حنظله بادغیسی

پاسخ

۱. تحوّل‌ی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در
قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند و این نوع از شعر
فارسی را به اوج برسانند.

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۴

واحد یادگیری
[دهم] درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در
سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی
آن

زیرواحد یادگیری
[دهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی
مقدماتی

۲۱. کدام گزینه از ویژگی‌های فکری شعر فارسی در سده‌های پنجم

و ششم هجری است؟

① از رونق افتادن مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی

② توجه ویژه به عشق زمینی، به‌ویژه در غزل

③ ورود اصطلاحات عرفانی به شعر

④ دوری از هر گونه هجو در شعر

۳. به‌جز گزینه «۳»، در سه مورد دیگر، عکس عبارت صحیح است.

پاسخ

فیلم پاسخ

۲۲. لحن و محتوای کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) زمین آمد از سم اسپان به جوش
به ابر اندر آمد فغان و خروش
- ۲) سپهدار بگشاد از نامه بند
فرود آمد از تیغ کوه بلند
- ۳) یکی نیزه انداخت بر پشت او
نگونسار شد خنجر از مشّت او
- ۴) بيفشارد شمشیر بر دست راست
به زور جهاندار بر پای خاست

پاسخ

- ۲) گزینه «۲» لحن و محتوایی روایی دارد و سه گزینه دیگر، لحن و محتوایی حماسی. کلمه «تیغ» در گزینه «۲» معنای سلاح ندارد و دام این گزینه است.

فیلم پاسخ

۲۳. در میان چهار گزاره زیر، چند گزاره درست به چشم می‌خورد؟

- وزن، تأثیرگذارترین عامل شعر است.

- وزن در شعر، صرفاً جنبه تزئینی دارد.

- بیشتر کتب مقدس از کشش و جاذبه آهنگ بهره برده‌اند.

- تشخیص لحن؛ تأثیر چندانی بر دلنشینی متن ندارد.

① یک

② دو

③ سه

④ چهار

پاسخ

① تصحیح دیگر موارد:

- وزن پس از عاطفه، مهم‌ترین عامل تأثیرگذار شعر است.

- وزن در شعر جنبه تزئینی ندارد.

- تشخیص لحن مناسب هر متن، خواندن را دلنشین‌تر و درک محتوا

را آسان‌تر می‌سازد.

فیلم پاسخ

۲۴. تعداد واج‌های کدام کلمه متفاوت است؟

① استخراج

② دانشمند

③ مردمدار

④ انتقام‌جو

پاسخ

④ گزینه «۱»: ا - س - ت - خ - ر - ج: ۹ واج

گزینه «۲»: د - ا - ن - ش - م - ن - د: ۹ واج

گزینه «۳»: م - ر - د - م - د - ا - ر: ۹ واج

گزینه «۴»: ا - ن - ت - ق - ا - م - ج - و: ۱۰ واج

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی ۲۵

۲۵. تعداد هجاهای کشیده در مصراع اول بیت بیشتر است.

① ز عقل و عافیت آن روز بر کران ماندم

که روزگار حدیث تو در میان انداخت

② چنین بگریم از این پس که مرد بتواند

در آب دیدهٔ سعدی شناوری آموخت

③ برفت رونق بازار آفتاب و قمر

از آن که ره به دکان تو مشتری آموخت

④ آن‌چنانش به ذکر مشغولم

که ندانم به خوشتن پرداخت

پاسخ

③ هجاهای کشیده در هر مصراع عبارتند از:

گزینهٔ «۱»: روز

گزینهٔ «۲»: مرد

گزینهٔ «۳»: رَفت (در برفت) / آف (در آفتاب)

گزینهٔ «۴»: ذکر

فیلم پاسخ

۲۶. در چند مصراع، حذف همزه دیده می‌شود؟

الف) فکند آن تن شاهزاده به خاک

ب) چو آگه شد از مرگ فرزند شاه

ج) کیومرث آورد و او بود شاه

د) که از پهلوانان زند داستان

۱) یک

۲) دو

۳) سه

۴) چهار

۲. در موارد «الف و ب» حذف همزه دیده می‌شود:

الف) فِ کَن دان...

ب) چو آ گَه شُ دَز...

۲۷. خطّ عروضی کدام مصراع، کاملاً درست است؟

- ① نه تلخ است صبری که بر یاد اوست: نَ تَلْ خَسْت صَبْ رِی که بَرِ
یا دِ اوست
- ② چو پروانه آتش به خود در زنند: چُ پَرِ وَا نِ آ تَش بِ خُود دَر زَنَنْد
- ③ دمی رفت و یاد آمدش روی دوست: دَمِ رَفْت وَ یَا دَا مَ دَش رُوی
ی دوست
- ④ کسی گفتش ای شوخ دیوانه رنگ: کَ سی گُفْت تَ شِی شوخِ دِی وَا
نِ رَنگ

پاسخ

۴. اشتباهات دیگر گزینه‌ها به ترتیب زیر است:

- گزینه «۱»: نَ تَلْ خَسْت صَبْ رِی کَ بَرِ یَا دِ اوست
- گزینه «۲»: چُ پَرِ وَا نِ آ تَش بِ خُود دَر زَنَنْد
- گزینه «۳»: دَمِ رَفْتُ یَا دَا مَ دَش رُوی دوست

فیلم پاسخ

۲۸. قاعده قافیه در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) شهری آراسته چو باغ ارم
هر یک از مشک بر کشیده علم
- ۲) جستم احوال شهر تا یک سال
کس خبر و نداد از آن احوال
- ۳) کردمش صید خویش موی به موی
گه به دیبا و گه به دیاروی
- ۴) چیست پاداش این خداوندی؟
حکم کن تا کنم کمر بندی

پاسخ

- ۳) قاعده قافیه در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» طبق قاعده (۲) است و در بیت گزینه «۳» طبق قاعده (۱) است.
- ۱) حروف اصلی قافیه: - م
 - ۲) حروف اصلی قافیه: ال
 - ۳) حرف اصلی قافیه: و (ی ← حرف الحاقی)
 - ۴) حروف اصلی قافیه: - ند (ی ← حرف الحاقی)

فیلم پاسخ

۲۹. فقط در بیت شاعر قافیه‌های درستی را برای بیت خود برگزیده است.

- ۱) هر آن کس که دل تیره دارد ز رشک
مر آن درد را دیو باشد پزشک
- ۲) ملکی بود کامگار و بزرگ
ایمنی داده میش را با گرگ
- ۳) هی بیا با من بران این خرس را
خرس را مگزين، مهل هم‌جنس را
- ۴) در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع
شب‌نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع

پاسخ

۲) تحلیل گزینه‌های نادرست:

- گزینه «۱»: مصوّت در پایان دو قافیه متفاوت است (اولی فتحه و دومی کسره).
- گزینه «۳»: حرف بعد از مصوت مشترک در دو قافیه متفاوت است (اولی «ر» و دومی «ن»)
- گزینه «۴»: پس از حذف بخش الحاقی (ان)، مشخص است که قافیه شدن «خوب» با «رند» نادرست است.

فیلم پاسخ

۳۰ در کدام بیت هم واج آرای و هم واژه آرای دیده می شود؟

① خواب نوشین بامداد رحیل

باز دارد پیاده را ز سبیل

② لبخند تو خلاصه خوبی هاست

لختی بخند، خنده گل زیباست

③ سر ارادت ما و آستان حضرت دوست

که هر چه بر سر ما می رود ارادت اوست

④ خیزید و خز آرید که هنگام خزان است

باد خنک از جانب خوارزم وزان است

پاسخ

۳ بررسی گزینه ها:

گزینه «۱»: واج آرای کسره

گزینه «۲»: واج آرای «خ»

گزینه «۳»: واج آرای «س» و واژه آرای «ما، ارادت»

گزینه «۴»: واج آرای «خ، ز»

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی ۳۱

۳۱. نوع سجع عبارت‌های زیر، به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- اگر طاعت بسی ندارم، در هر جهان جز تو کسی ندارم.
- از پیش خطر و از پس راهم نیست، دستم گیر که جز تو پناهم نیست.
- دستم گیر که دست‌آویز ندارم و عذرم بپذیر که پای گریز ندارم.

① متوازن، متوازن، مطرّف

② متوازی، مطرّف، متوازن

③ متوازی، مطرّف، مطرّف

④ متوازن، متوازی، متوازن

۳. موارد را با هم بررسی می‌کنیم:

- بس و کس (هماهنگی در وزن و حروف پایانی): متوازی
- راه و پناه (هماهنگی در حروف پایانی): مطرّف
- دست‌آویز و گریز (هماهنگی در حروف پایانی): مطرّف

پاسخ

فیلم پاسخ

۳۲. ارزش موسیقایی سجع در کدام عبارت بیشتر است؟

- ① هر کس را آتش بر دل است و این بیچاره آتش بر جان.
- ② نفسی ده که حلقهٔ بندگی تو گوش کند و جانی ده که زهر حکمت تو نوش کند.
- ③ تو بر رحمت خود و من بر حاجت خویش، پس تو توانگری و من درویش.
- ④ بر عجز خود آگاهم و بر بیچارگی خود گواهم.

پاسخ

۲. ارزش موسیقایی سجع متوازی از دیگر انواع بیشتر است:

- گزینهٔ «۱»: دل و جان: متوازن
- گزینهٔ «۲»: گوش و نوش: متوازی
- گزینهٔ «۳»: خویش و درویش: مطرّف
- گزینهٔ «۴»: آگاه و گواه: مطرّف

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲

واحد یادگیری
[دهم] درس ۶: سجع و انواع آن

زیر واحد یادگیری
[دهم] آرایه‌های ادبی

حیطه شناختی
پیشرفته

۳۳. آرایهٔ سجع، از آرایه‌های همهٔ ابیات زیر است، به جز

- ① خورشید بر سرو روان دیگر ندیدم در جهان
وصفت نگنجد در بیان نامت نیاید در قلم
- ② من مانده‌ام مهجور از او بیچاره و رنجور از او
گویی که نیشی دور از او در استخوانم می‌رود
- ③ زان عارض فرخنده‌خو نه رنگ دارد گل نه بو
انگشت غیرت را بگو تا چشم عبهر بر کند
- ④ زین تنگنای خلوتم خاطر به صحرا می‌کشد
کز بوستان باد سحر خوش می‌دهد پیغام را

پاسخ

۴. در سه مورد نخست، شعر به چهار پاره تقسیم شده و در پایان

سه پاره، سجع‌های متوازی و مطرّف دیده می‌شود:

- گزینۀ «۱»: روان، جهان، بیان
گزینۀ «۲»: مهجور، رنجور، دور
گزینۀ «۳»: فرخنده‌خو، بو، بگو

فیلم پاسخ

۳۴. در کدام بیت، آرایه «موازنه» دیده نمی‌شود؟

- ۱) هرگز به باغ دهر گیاهی وفا نکرد
هرگز ز شست چرخ خدنگی خطا نکرد
- ۲) نقدی نداد دهر که حالی دغل نشد
نردی نباخت چرخ که آخر دغا نکرد
- ۳) نکته دوشیزه من حرز روح است از صفت
خاطر آبستن من نور عقل است از صفا
- ۴) می‌گفتم از سخن زر و زوری به کف کنم
امید زرّ و زور مرا خوار و زار کرد

پاسخ

۴. تقابل سجع‌های متوازی و متوازن همان موازنه است. این معادل‌سازی کلمات دو مصراع از نظر سجع، در گزینه «۴» دیده نمی‌شود.

فیلم پاسخ

۳۵. جناس همسان، آرایهٔ بارز کدام بیت نیست؟

- ۱) ای شده نعل سم اسب تو را
مشتري از چرخ، به جان مشتري
- ۲) بيمارز از عطای خویش ما را
کرامت کن لقای خویش ما را
- ۳) تا روانم هست نامت بر زبان دارم روان
تا وجودم هست خواهد بود نقش‌ت در ضمير
- ۴) چنان بی‌بیم و ایمن کرد گرگان
که می‌شان را شبان بودند گرگان

پاسخ

۲. بررسی گزینه‌ها:

- گزینهٔ «۱»: مشتري (نام سیاره، خریدار)
گزینهٔ «۲»: هر دو «خویش» یک معنا دارند.
گزینهٔ «۳»: روان (جان، جاری)
گزینهٔ «۴»: گرگان (نام شهر، گرگ‌ها)

فصل

[دهم] فصل ۴

واحد یادگیری

[دهم] درس ۱۲: جناس و انواع آن

زیرواحد یادگیری

[دهم] آرایه‌های ادبی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۳۶. عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجَمَةِ:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾:

- ① ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و تاریکی‌ها و روشنایی را قرار داد.
- ② خدایی را که آسمان‌ها و زمین را آفریده است، ستایش می‌کنیم و او تاریکی‌ها و نور را قرار داده است.
- ③ شکر خدایی را که آفریننده آسمان‌ها و زمین است و قراردهنده تاریکی‌ها و روشنایی است.
- ④ ستایش می‌کنم خدایی را که آسمان و زمین را آفریده و تاریکی و روشنایی‌ها را قرار داده است.

پاسخ

- ① «الحمد»: فعل نیست (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «الأرض» و «النور» مفرد و «السَّمَاوَاتِ» و «الظُّلُمَاتِ» جمع هستند (رد گزینه «۴») / «خلق» و «جعل» فعل هستند (ردّ گزینه «۳»)

فیلم پاسخ

[دهم] یا من فی البحار عجائبه / الجاز و
المجرور و نون الوقایة / مع مشرف خدمات
الفندق

۳۷. عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجَمَةِ:

«تَعَالَى نَقْرَأُ خَبْرًا فِي الْإِنْتَرْنَتِ: سَحَبَ تَيَّارُ الْمِيَاهِ الرَّجُلَ إِلَى
أَعْمَاقِ الْبَحْرِ بِشِدَّةٍ.»

- ۱) بیا تا با هم این خبر را در اینترنت بخوانیم: جریان‌های آب، آن مرد را با قدرت به اعماق دریا کشاند.
- ۲) بیا بید تا خبری را در اینترنت ببینیم: جریان آبها، مردی را به شدت به اعماق دریا کشید.
- ۳) بیا بید تا این خبر را در اینترنت با هم بخوانیم: جریان آب، مرد را به اعماق دریاها کشاند.
- ۴) بیا خبری را در اینترنت بخوانیم: جریان آبها، مرد را با شدت به اعماق دریا کشید.

پاسخ

- ۴ «تَعَالَى» فعل مفرد است (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «نَقْرَأُ»: بخوانیم (رد گزینه «۲») / «بَا هَم» زائد است (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / به ترتیب «تَيَّار» مفرد، «الْمِيَاه» جمع و «الْبَحْر» مفرد هستند (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

۳۸ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

«عندما فتحتُ دفتر ذكرياته فهمتُ أنَّ عنده صُداً و بِحاجةٍ إلى الحبوب المُهدِّئة.»

- ① زمانی که دفتر خاطراتش را باز کردم، فهمیدم که او سردرد دارد و نیازمند قرص‌های آرام‌بخش است.
- ② هنگام باز کردن دفتر خاطرات او پی بردم که او سردرد دارد و به قرص مسکن نیاز دارد.
- ③ آن‌هنگام که دفتر خاطرات را باز کردم، دریافتم که سردرد او نیازمند به قرص‌های آرام‌بخش بوده است.
- ④ موقعی که دفتر خاطراتش باز شد، فهمیدم که او سردردی دارد که نیازمند به مصرف قرص‌های مسکن است.

پاسخ

- ① «فتحتُ» فعل معلوم است (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «عنده»: دارد (رد گزینه «۳») / «الحبوب» جمع است (رد گزینه «۲») / «مصرف» در گزینه «۴» زائد است.

فیلم پاسخ

۳۹. عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجَمَةِ:

«إِنْ جَاؤُوا بِالْحَسَنَاتِ يَوْمَ يُبْعَثُونَ فَلَهُمْ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ؟»

- ① هرگاه کارهای نیکو انجام دهند، در روزی که برانگیخته می‌شوند، [پاداشی] ده برابر دارند و الله آنها را وارد بهشت می‌کند.
- ② هرکس کارهای نیکو را در روزی که برانگیخته می‌شود بیاورد، برای او پاداشی ده برابر است و او وارد بهشت می‌شود.
- ③ اگر نیکی‌ها را در روزی که مبعوث می‌شوند بیاورند، برایشان ده برابر آن است و خداوند آنها را وارد بهشت می‌کند.
- ④ چنانچه نیکی‌ها را با خود بیاورند، در روزی که آنها را برمی‌انگیزند، ده برابر آن [پاداش] دارند و وارد بهشت می‌شوند.

پاسخ

- ③ «إِنْ»: اگر (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «جَاؤُوا بـ»: بیاورند (رد گزینه «۱») / «يُبْعَثُونَ»: فعل مجهول است (رد گزینه «۴») / «يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ»: (خداوند) آنها را وارد می‌کند (رد گزینه‌های دیگر)

فیلم پاسخ

۴۰ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

«يُشَجِّعُ السَّائِحُونَ لِرُؤْيَا مَعَالِمِ إِيرانِ الْقَدِيمَةِ وَ طَبِيعَتِهَا الْخَلَابَةِ فِي آلافِ الْمَنَاطِقِ»:

- ① تشویق گردشگران، به منظور بازدید از آثار باستانی ایران و طبیعت زیبای آن در هزاران نقطه از آن است.
- ② گردشگران را برای بازدید از آثار ایران باستان و طبیعت جذاب آن در هزاران منطقه تشویق می نمایند.
- ③ گردشگران برای دیدن آثار باستانی ایران و طبیعت دلربای آن در هزاران منطقه تشویق می شوند.
- ④ در صدها منطقه از دنیا، گردشگران برای دیدن آثار ایران باستان و طبیعت جالب آن تشویق می شوند.

پاسخ

③ «يُشَجِّعُ» فعل مجهول است (رد گزینه های «۱» و «۲») / «آلاف»: هزاران (رد گزینه «۴») / «از آن» و «از دنیا» زائد هستند (رد گزینه های «۱» و «۴»)

در این عبارت، «الْقَدِيمَةِ» هم می تواند صفتی برای «معالِم» باشد (آثار باستانی) و هم می تواند صفتی برای «إيران» باشد (ایران باستان) و لذا گزینه ای حذف نمی شود، هرچند که نوعاً در اینگونه سؤالات، صفت برای اسم اوّل قرار می گیرد!

فیلم پاسخ

۴۱. عَيْنِ الصَّحِيح:

- ① يُسَمَّى النَّاسُ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ الطَّبِيعِيَّةَ مَطَرِ السَّمَكَ: مردم این پدیده را در طبیعت، باران ماهی می‌نامند!
- ② حَيَّرَتْهُمْ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً فِي الْهِنْدُورَاسِ: آنها از این پدیده در هندوراس، سال‌های متمادی شگفت‌زده شدند!
- ③ تِلْكَ ظَاهِرَةٌ كَأَنَّ السَّمَاءَ تُمَطِّرُ أَسْمَاكَ فِيهَا: آن پدیده‌ای است که گویا در آن، آسمان ماهیانی می‌بارد!
- ④ لَكِنَّ الْغَرِيبَ أَنَّ الْأَسْمَاكَ لَا يَسْتَمُتُّ بِمُتَعَلِّقَةٍ بِالْمِيَاهِ الْمَجَاوِرَةِ: ولی عجیب آن است که هیچ‌یک از ماهی‌ها متعلّق به آب‌های نزدیک نبودند!

پاسخ

۳. بررسی سایر گزینه‌ها:

- در گزینه «۱»، «الطَّبِيعِيَّة» صفت است، نه مضاف‌الیه (پدیده طبیعی) / در گزینه «۲»، این پدیده، آنها را شگفت‌زده کرد، صحیح است. / در گزینه «۴»، «هیچ‌یک از»، ضمن اینکه «لیست» به معنای «نبودند» نادرست است.

فیلم پاسخ

۴۲. عَيْنِ الْخَطَا:

- ① إِنَّ لِسَانَ الْقِطِّ سِلَاحٌ طَيِّبٌ دَائِمٌ: به راستی زبان گربه همواره برای او یک سلاح پزشکی بوده است،
- ② لِأَنَّهُ مَمْلُوءٌ بِغُدَدٍ تُفَرِّزُ سَائِلًا مُطَهِّرًا: زیرا آن پر از غده‌هایی است که یک مایع پاک کننده ترشح می کنند،
- ③ فَيَلْعَقُ الْقِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَهُم: پس گربه زخمش را چندبار می لیسد تا بهبود یابد،
- ④ فَهَلْ يُمَكِّنُ أَنْ نَسْتَعِينَ بِهَذَا السَّائِلِ؟ پس آیا امکان دارد که [ما] از این مایع کمک بگیریم؟

پاسخ

- ① در گزینه «۱»، «همواره» باید به صورت صفت به کار رود، نه قید! «سلاح پزشکیِ همیشگی»، ضمناً «بوده» زائد است. «برای او» هم معادلی ندارد.

فیلم پاسخ

۴۳. عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّعْرِيبِ:

«ایران تجربه‌های بسیاری در صنعت انتقال نفت از طریق لوله دارد.»:

- ① لِإِيرانَ تَجاربُ كَثيرةٌ في صِناعةِ نَقْلِ النّفطِ عَبرَ الأنبوبِ.
- ② إِيّانَ لَهَا تَجربةٌ كَثيرةٌ في صِناعةِ انْتقالِ النّفطِ عَبرَ الأنبوبِ.
- ③ إِيّانَ تَمْتَلِكُ تَجاربُ عَظيمةٌ في صِناعةِ نَقْلِ نِفطِها عَبرَ الأنبوبِ.
- ④ لِإِيرانَ تَجاربُ عَظيمةٌ في صِناعةِ انْتقالِ النّفطِ عَبرَ الأنبوبِ.

پاسخ

- ① تجربه‌ها جمع و لوله مفرد است (رد گزینه‌های «۲» و «۴») /
 «نفت‌ها» در گزینه «۳» همراه ضمیر آمده و نادرست است / «عظيمة»
 معادل دقیقی برای «بسیار» نیست (رد گزینه‌های «۳» و «۴»)

فیلم پاسخ

۴۴. عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي صِيَغَةِ فِعْلِ الْأَمْرِ:

① تَتَفَاعَلَانِ: تَفَاعَلَا

② تُقَبِّلِينَ: قَبَّلِي

③ تَجْلِبْنَ: أَجْلِبُ

④ تَرْسُمُونَ: أَرْسُمُوا

③ جمع مؤنث، نون حذف نمی گردد و «إِجْلِبْنَ» صحیح است.

همزه ابتدای فعل امر یا — می گیرد یا — و لذا «إِجْلِبْنَ» نیز نادرست است؛ مگر اینکه از باب اِفعال باشد!

۴۵. عَيِّنِ المفعول جاء قبل الفاعل:

- ① تَنْصَحَ مَنْ يَرْمِي التُّفَافِيَّاتِ، الْمُعَلِّمَةُ!
- ② هَؤُلَاءِ يَشْعُرْنَ بِالمَسْئُولِيَّةِ فِي المَدْرَسَةِ!
- ③ قَبِلَتِ المَدْرَسَةُ هَذَا الاِقْتِرَاحَ وَ اَيَّدَتْهُ!
- ④ تَمْتَلِكُ الدَّوْلَةُ المَرَافِقَ العامَّةَ فِي بِلَادِي!

پاسخ

① معنای گزینه «۱»: «معلم، کسی را که زباله‌ها را پرت می‌کند، نصیحت می‌کند.» در این عبارت «مَنْ» مفعول و «المُعَلِّمَةُ» فاعل است، لذا مفعول قبل از فاعل آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۲»، مفعولی وجود ندارد. / در گزینه «۳»، «المَدْرَسَةُ» فاعل و «هذا الاقتراح» مفعول است و در گزینه «۴»، «الدَّوْلَةُ» فاعل و «المرافق» مفعول است.

میدانید

فاعل، مرفوع و مفعول، منصوب است، لذا چنانچه در گزینه‌ها علامتگذاری صورت گرفته باشد، می‌توان به وجود فاعل یا مفعول نیز پی برد.

فیلم پاسخ

۴۶. عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِلْفَرَائِغِ:

«..... يَشْكُرَانِ فِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ!»

① الْوَالِدَيْنِ - اللَّهُ

② الْأَوْلَادُ - الْوَالِدَانِ

③ الْوَالِدَانِ - رَبَّهُمَا

④ الْأَخْوَانِ - الْوَالِدَانِ

پاسخ

③ در جای خالی اول به مبتدا نیاز داریم که مرفوع است (رد گزینه «۱») و در جای خالی دوم به مفعول نیاز داریم که باید منصوب باشد (رد گزینه‌های «۲» و «۴»). ضمناً با توجه به فعل «يَشْكُرَانِ» نمی‌توان از کلمه «الأولاد» به دلیل جمع بودنش استفاده نمود.

در اسامی مثنی و جمع مذکر سالم، مرفوع بودن را به ترتیب با «الف»، «و» و منصوب یا مجرور بودن را با «ی» نشان می‌دهیم.

فیلم پاسخ

۴۷. عَيِّنِ الفعل المجهول:

- ① لا يُسَمَحُ بَيْعُ أُمْبِيسِيلِينَ بِدُونِ وَصْفَةٍ!
- ② لا يُصَدِّقُ الْعَاقِلُ قَوْلَ الَّذِي يَكْذِبُ كَثِيرًا!
- ③ اللَّوْنُ الْبَنَفْسَجِيُّ لِعُرْفَةِ النَّوْمِ يُهْدِي الْأَعْصَابَ!
- ④ أُرِيدُ هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ الْمَكْتُوبَةَ عَلَى الْوَرَقَةِ!

پاسخ

① برای تشخیص فعل مجهول هم می‌توان به علامت‌گذاری فعل توجه نمود و هم می‌توان از روی معنای عبارت به آن پی برد که «لا يُسَمَحُ» با توجه به علامت عین‌الفعل آن و نیز معنایش (اجازه داده نمی‌شود) مجهول به حساب می‌آید.

فیلم پاسخ

۴۸. فی أيّ عبارة جاءَ العدد الأصليّ؟

- ① تأخذُ الفائزةُ الأولى جائزةً ذهبيةً في المسابقات النهائية.
- ② نحنُ نتركُ المدرسة في الساعة الواحدة و النصف عادةً.
- ③ تقدّمتُ بلادُنَا في العلوم النووية في القرن العشرين.
- ④ إنّ إمامَ عصرنا (ع) هو المعصوم الرابع عشر.

پاسخ

۲ اعداد «الأولى، العشرين، الرابع عشر» همگی اعداد ترتیبی هستند، ولی «الواحدة» عدد اصلی است.

فیلم پاسخ

۴۹. عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي صِيَغَةِ مُصَدَّرِ الْأَفْعَالِ:

① لَا تَنْسَحِبُوا عَنْ أَدَاءِ وَاجِبِكُمْ: اِنْسِحَاب

② مَرَحَبًا بِكُمْ، شَرَّفْتُمُونَا: تَشْرِيف

③ تَنْزِلُ السَّمَاءِ الْمَطَرِ وَ التَّلْجِ: اِنْزَال

④ إِنَّهَا تُدَافِعُ عَنْ صِغَارِهَا: تَدَافُع

پاسخ

۴. در گزینه «۴» فعل از باب «مفاعلة» است، لذا مصدر آن «مُدَافَعَة» خواهد شد.

فیلم پاسخ

۵۰ عین الحروف الجارة أكثر:

① الزّرافة لا تنامُ في اليوم الواحد إلّا أقلّ من ثلاثين دقيقة!

② قلبٌ ليس فيه شيءٌ من الحكمة كبيتٍ خرب!

③ هل تعلمُ أنّ أكثر فيتامين C للبرتقال في قشره؟

④ المؤمن من آمنه الناس على ديمائهم و أموالهم!

پاسخ

۲ در گزینه «۱»: «فی - من»، در گزینه «۲»: «فی - من - ک»، در

گزینه «۳»: «ل - فی» و در گزینه «۴»: «علی» حروف جرّ می باشند.

میدانید

حروف جرّ با توجه به کتاب درسی عبارتند از: «ب، ل، ک، فی، إلى،

علی، من، عن».

فیلم پاسخ

۵۱ در کدام گزینه تطابق بین فواید مطالعه تاریخ و مصداق آن وجود ندارد؟

- ۱ منبع شناخت و تفکر: به گفته شهید مطهری، تاریخ بشری بر طبق سنت‌های الهی پیش می‌رود.
- ۲ تقویت هویت ملی: نیاکان ما با اتکا به فرهنگ خود، توانستند در برابر حمله اسکندر، ایران را حفظ کنند.
- ۳ بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده: تحولات پیامبران الهی و شخصیت‌های بزرگ، نسل‌های بعد را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.
- ۴ تقویت حس میهن‌دوستی: علم تاریخ می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع کمک کند.

پاسخ

۴ متن توضیح مربوط به تیتیر بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده است.

فصل

[دهم] فصل ۱: تاریخ‌شناسی؛ کاوش گذشته

واحد یادگیری

[دهم] درس ۱: تاریخ و تاریخ‌نگاری

زیرواحد یادگیری

[دهم] فواید و کارکردهای مطالعه تاریخ

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

[دهم] فصل ۲: جهان در عصر باستان؛ میراث بشری

[دهم] درس ۴: پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر

[دهم] تمدن‌های نخستین

۵۲ چند مورد از موارد زیر پیرامون انسان‌های نخستین نادرست است؟
 الف) باستان‌شناسان، مناطق کوهپایه‌ای زاگرس را خاستگاه کشاورزی می‌دانند.
 ب) در عصر نوسنگی انسان موفق به تولید پارچه شد.
 پ) در اواخر دوره گردآوری خوراک، انسان توانست از هنر نقاشی برای نشان دادن احساس و اندیشه خود استفاده کند.
 ت) در عصر پارینه‌سنگی کشت غلات و رام کردن جانوران در بیشتر نقاط جهان رواج یافت.

۱) ۲

۲) ۳

۳) ۱

۴) ۴

۳) ت) در عصر نوسنگی این امر رواج یافت.

۵۳ کدام موارد پیرامون تمدن چین باستان صحیح است؟

الف) ژنگ، دیوار چین را تکمیل کرد.

ب) جاده ابریشم، در دوره سلسله هان گشایش یافت.

پ) در دوره شی هوانگ تی، آیین بودا به چین راه یافت.

ت) چین نیز در ابتدا، مانند ایران و مصر چندین دولت - شهر

بوده است.

۱ الف - پ

۲ پ - ت

۳ ب - ت

۴ الف - ب

پاسخ

۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

پ) در دوره سلسله هان، آیین بودا به چین راه یافت.

ت) چین مانند سومر و مصر در ابتدا چندین دولت - شهر بوده است.

فیلم پاسخ

[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

[دهم] درس ۸: سپیده دم تمدن ایرانی

[دهم] دوران تاریخی (تمدن ایلام)

۵۴ کدام گزینه به ترتیب، عبارت زیر را به درستی کامل می کند؟

ایلامیان در بخش شرقی قلمرو خود نیز، پایتخت دیگری به نام

..... داشتند و شاهکار معماری این دوره، به شمار

می رود که ستایشگاه خدای شهر شوش به نام بوده است.

۱ شوش - تپه یحیی - اینشوشیناک

۲ انشان - تپه یحیی - نپیراسو

۳ انزان - چغازنبیل - اینشوشیناک

۴ انزان - چغازنبیل - نپیراسو

۳ انشان یا انزان، پایتخت شرقی ایلامیان بود و شاهکار معماری

آنها، چغازنبیل بوده است که ستایشگاه اینشوشیناک بوده است.

۵۵ در پی چه رخدادی قلمرو مدها به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت؟

- ۱ پایان دادن به حکومت آشوریان
- ۲ فتح هگمتانه به دست آستیاگ
- ۳ اتحاد قبایل پراکنده ماد
- ۴ اتحاد دهیوک با حکومت بابل

۱ در پی اتحاد هووخستر با حکومت بابل، امپراتوری آشوریان پایان یافت.

فصل

[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

[دهم] درس ۹: از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان

زیرواحد یادگیری

[دهم] ماد، نخستین حکومت آریایی ایران

حیطه شناختی

مقدماتی

پاسخ

فیلم پاسخ

۵۶ هر کدام از اقدامات زیر به ترتیب حروف الفبا، مربوط به

کدام یک از پادشاهان است؟

الف) قتل در نزدیکی دامغان

ب) شورش کورش کوچک

پ) نبرد سالامیس

ت) تصرف مصر

۱) داریوش سوم - اردشیر دوم - خشایارشا - داریوش بزرگ

۲) اردشیر دوم - داریوش دوم - داریوش بزرگ - خشایارشا

۳) داریوش سوم - اردشیر دوم - خشایارشا - کمبوجیه

۴) اردشیر دوم - داریوش دوم - خشایارشا - کمبوجیه

۳ الف) داریوش سوم، در نزدیکی دامغان به قتل رسید.

ب) شورش کورش کوچک، در زمان اردشیر دوم اتفاق افتاد.

پ) خشایارشا در تنگه سالامیس با یونان وارد جنگ شد.

ت) در زمان پادشاهی کمبوجیه، مصر به تصرف هخامنشیان درآمد.

فصل

[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز

هویت ایرانی

واحد یادگیری

[دهم] درس ۹: از ورود آریایی‌ها تا پایان

هخامنشیان

زیر واحد یادگیری

[دهم] هخامنشیان؛ بزرگ‌ترین حکومت عصر

باستان

حیطه شناختی

پیشرفته

[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

[دهم] درس ۱۰: اشکانیان و ساسانیان

[دهم] ساسانیان

۵۷ کدام یک از عوامل زیر در سقوط ساسانیان مؤثر نبود؟

- ① زیر آب رفتن سرزمین‌های حاصلخیز آسورستان
- ② شورش‌های مکرر مردم در نقاط مختلف امپراتوری
- ③ انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان
- ④ به قدرت رسیدن پادشاهان ضعیف و اختلاف پیاپی با اشراف

پاسخ

۲ شورش‌های رخ داده از سمت نظامیان و فرماندهان نظامی بوده است.

فیلم پاسخ

۵۸ کدام گزینه مربوط به سپاه و جنگ‌افزار در دوره اشکانیان است؟

- ۱ استفاده از فیل در جنگ‌ها
- ۲ سواره نظام تیرانداز
- ۳ تأسیس نیروی دریایی
- ۴ انتخاب سواره نظام از میان اشراف و نجبا

پاسخ

۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: ساسانیان
گزینه «۳»: هخامنشیان
گزینه «۴»: ساسانیان

فصل

[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

[دهم] درس ۱۱: آیین کشورداری

زیرواحد یادگیری

[دهم] سپاه و جنگ‌افزارها

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۵۹ عبارت زیر را تکمیل کنید.

..... در جریان لشکرکشی به هندوستان وقتی به رود سند رسید، را مأمور کشف مسیرهای آبی کرد. در نتیجه این سفر، برای اولین بار، مسیر دریایی بین هند و کشف شد.

① داریوش - اسکیلکس - مصر

② کورش - والیریانوس - یونان

③ داریوش - اسکیلکس - یونان

④ کمبوجیه - والیریانوس - مصر

پاسخ

① داریوش بزرگ، در جریان لشکرکشی به هند، وقتی به رود سند رسید، اسکیلکس را مأمور کشف مسیرهای آبی کرد، در نتیجه این سفر، مسیر دریایی هند و مصر کشف شد.

فیلم پاسخ

۶۰ طرح و نقشه شهرهای ساسانی به ترتیب، مانند چه دوره‌ای و به چه شکل بوده است؟

- ۱ اشکانی - مثلث شکل و چند طبقه
- ۲ هخامنشی - مثلث شکل و چند طبقه
- ۳ اشکانی - دایره‌ای
- ۴ هخامنشی - دایره‌ای

۳ طرح و نقشه شهرهای ساسانی مانند شهرهای دوره اشکانی و به شکل دایره‌ای بود.

پاسخ

فصل

[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

[دهم] درس ۱۶: هنر و معماری

زیرواحد یادگیری

[دهم] ساسانیان

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ تعیین سطح پایه یازدهم انسانی ۶۱

۶۱ کدام گزینه در خصوص روابط متقابل انسان و محیط نادرست است؟

- ۱ فناوری به صورت مجزا باعث تأثیرات بسیاری در محیط طبیعی شده است.
- ۲ عملکرد انسان در طبیعت می‌تواند از لحاظ ارزشی به دو گونه مخرب و سازنده تقسیم‌بندی شود.
- ۳ محیط جغرافیایی ماحصل ارتباط بین محیط طبیعی و محیط انسانی است.
- ۴ فناوری باعث گسترش بهره‌برداری انسان از طبیعت در سطح و عمق شده است.

پاسخ

- ۱ فناوری به صورت مجزا باعث تأثیر بر محیط طبیعی نیست بلکه فناوری به کمک انسان آمده است و ابزاری در دست انسان برای تغییر در محیط طبیعی است.

فیلم پاسخ

۶۲ کدام مورد از دلایل اهمیت موقعیت جغرافیایی خلیج فارس نیست؟

- ① درآمدهای ناشی از صادرات نفت خام به مناطق مختلف دنیا، کشورهای این منطقه را ثروتمند کرده است.
- ② ارزش فرهنگی و سیاسی این منطقه به دلیل قرار گرفتن در قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام است.
- ③ این منطقه با داشتن ۶۶ درصد ذخایر گاز طبیعی و ۲۸ درصد ذخایر نفت جهان، بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان است.
- ④ این منطقه پلی ارتباطی بین قاره‌های آفریقا، اروپا و آسیا است.

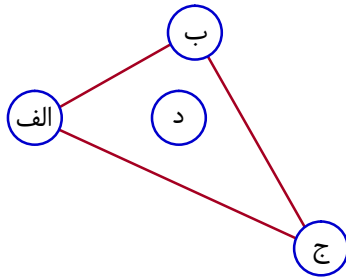
۳ اعداد مربوط به ذخایر نفت و گاز جابه‌جا نوشته شده است.

پاسخ

فیلم پاسخ

۶۳ با توجه به شکل زیر که نشان‌دهنده منطقه کوهستانی مرکزی است، کدام یک از گزینه‌های زیر به مطلب درستی اشاره دارد؟

- ۱ الف: گردنه آوج / د: در صورتی که چین‌خورده باشد، کوه‌های منفرد مرکزی
- ۲ الف: در استان قزوین / ب: در استان خراسان شمالی / ج: در استان سیستان و بلوچستان
- ۳ ب: کوه جغتای / د: در صورتی که توده‌های نفوذی آذرین باشد، کوه‌های منفرد مرکزی
- ۴ الف: گردنه آوج / ب: کوه خضرزنده / ج: قله کوه بزمان

پاسخ

۳

- کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در قزوین و قله کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان قرار دارند.
- ناهمواری‌های منطقه «د» به دو صورت است:
- کوه‌های چین‌خورده: کوه‌های مرکزی
 - توده‌های نفوذی آذرین: کوه‌های منفرد مرکزی

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری
[دهم] درس ۴: ناهمواری‌های ایران

زیرواحد یادگیری
[دهم] منطقه کوهستانی مرکزی

حیطه شناختی
مقدماتی

۶۴ کدام مورد دربارهٔ دشت‌ها صحیح است؟

- ① دشت نهاوند بر اثر چین‌خوردگی در حد فاصل تاقدیس‌ها به‌وجود آمده است.
- ② دشت کاکان در فارس حاصل انحلال مواد آهکی است.
- ③ دشت لوت نتیجهٔ فرونشست در بخشی از پوستهٔ زمین است.
- ④ دشت‌ها، سرزمین‌های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصاری خشک و بیابانی اطراف آنها را فراگرفته است.

پاسخ

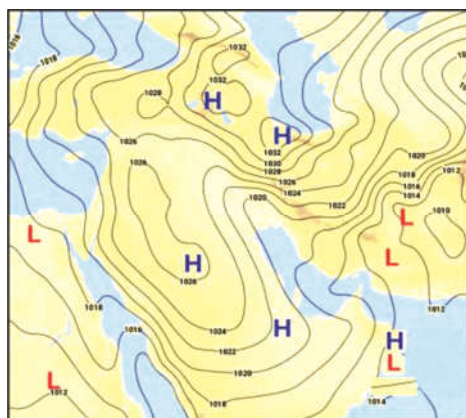
۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ «۱»: دشت نهاوند بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به‌وجود آمده است.
- گزینهٔ «۲»: دشت کاکان حاصل چین‌خوردگی در حد فاصل تاقدیس‌ها است.
- گزینهٔ «۴»: حصار اطراف دشت‌ها، کوهستانی است.

فیلم پاسخ

۶۵ با توجه به شکل زیر کدام مورد توضیح درست و مرتبطی ارائه داده است؟

- ۱ در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم فشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و مرطوب است.
- ۲ عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال می‌شود.
- ۳ مهمترین کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده که ایران در داخل این کمربند قرار دارد.
- ۴ پیش‌بینی می‌شود عبور مراکز کم فشار معمولاً هوای ابری و بارانی را به همراه دارد و مراکز پرفشار، هوای آرام و پایدار به همراه می‌آورد.

پاسخ

- ۴ مطالب ذکر شده در گزینه‌های «۱» تا «۳» همگی درست هستند اما در ارتباط با قرارگرفتن ایران در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای هستند و فقط در گزینه «۴» توضیح مرتبطی آمده است.

فصل

[دهم] فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری

[دهم] درس ۵: آب و هوای ایران

زیرواحد یادگیری

[دهم] هواشناسی و پیش‌بینی وضع هوا

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۶۶ کدام مورد درباره دریاچه‌های ایران صحیح است؟

- ① میزان خشکی دریاچه ارومیه در سال ۱۳۹۳ به حدی رسید که تمام دریاچه به‌طور کامل خشک شد.
- ② دریاچه‌های فصلی در ماه‌های گرم به‌صورت باتلاق و شوره‌زار درمی‌آیند.
- ③ اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در بخش شمالی کشور قرار دارند.
- ④ دریاچه ارومیه، سومین دریاچه آب شور جهان است.

پاسخ

۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: در سال ۱۳۹۳ قسمت جنوبی دریاچه کاملاً خشک شد.
- گزینه «۳»: اغلب دریاچه‌های دائمی در نیمه غربی کشور وجود دارند.
- گزینه «۴»: دومین دریاچه آب شور جهان، دریاچه ارومیه است.

فیلم پاسخ

۶۷ در کدام حالت سیاست کنترل جمعیت می‌تواند به مانعی مهم

بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه تبدیل شود؟

① پهن‌تر شدن قسمت میانی هرم سنی جمعیت

② سبقت گرفتن میزان موالید از مرگ و میر

③ حرکت هرم سنی به سمت سالمندی

④ سیر صعودی نرخ رشد مطلق جمعیت

پاسخ

③ اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی

کشور به سمت سالمندی حرکت کند؛ زیرا این پدیده مانع اصلی بر

سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

فیلم پاسخ

۶۸ کدام مورد پیرامون تقسیمات کشوری نادرست است؟

- ① کوچکترین واحد تقسیمات کشوری، دهستان است.
- ② واحدی که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل می‌شود، شهرستان است.
- ③ مبدأ تقسیمات کشوری، روستا است.
- ④ واحدی که از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار تشکیل می‌شود، استان است.

پاسخ

- ② این واحد «بخش» است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل می‌شود.

فصل

[دهم] فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران

واحد یادگیری

[دهم] درس ۸: تقسیمات کشوری ایران

زیر واحد یادگیری

[دهم] تقسیمات کشوری در ایران

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۶۹ در رابطه با سکونتگاه‌های ایران کدام گزینه صحیح است؟

«تعداد نقاط شهری در ایران»

- ۱ در نیمه شرقی کشور بیشتر از نیمه غربی است.
- ۲ در نیمه شمالی کمتر از نیمه جنوبی است.
- ۳ در ارتفاع ۱۰۰۰ - ۵۰۰ متر کمتر از ارتفاع ۲۰۰۰ - ۱۰۰۰ متر است.
- ۴ در ارتفاع پایین‌تر از ۱۰۰۰ متر بیشتر از ارتفاع بالاتر از ۱۰۰۰ متر است.

پاسخ

۳ تعداد نقاط شهری در نیمه غربی و شمالی بیشتر از شرقی و جنوبی است، همچنین تعداد شهرها در ارتفاع ۱۰۰۰ - ۵۰۰ متر کمتر از ۲۰۰۰ - ۱۰۰۰ متر است.

ارتفاع	درصد شهرها
پایین‌تر از سطح دریا تا ۵۰۰ متر	۲۷٪
۵۰۰ - ۱۰۰۰	۱۳٪
۱۰۰۰ - ۲۰۰۰	۵۳٪
۲۰۰۰ به بالا	۷٪

فیلم پاسخ

۷۰. کدام گزینه دلیل مناسبی برای عبارت مطرح شده است؟

«قطب‌های صنعتی در سطح کشور به‌طور متعادل توزیع نشده است.»

- ۱) نبود نیروی‌های متخصص
- ۲) عدم دسترسی به بازارهای مصرف جهانی
- ۳) نبود زیرساخت‌های کافی
- ۴) عدم توجه به توان و ظرفیت‌های محیطی

پاسخ

۴) عدم تعادل در پراکندگی قطب‌های صنعتی در سطح کشور نشان

می‌دهد که به ظرفیت‌های محیطی ایران به‌طور کامل توجه نشده است.

فیلم پاسخ

۷۱. هریک از عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

فعالیت زیستی	کنش ارادی	کنش هدفدار	کنش معنادار
پ	الف	ب	ت

- ادای احترام سرباز به حرم مطهر امام رضا (ع)
- بسته شدن ناخودآگاه چشم هنگام مواجهه با خطر
- دانشجویی که بعد از اتمام تحصیل خود با وجود فراهم بودن شرایط مهاجرت، ماندن و خدمت کردن به کشور خود را انتخاب می‌کند.
- فردی که برای کاهش وزن، رژیم غذایی خاصی را دنبال می‌کند.

۱) ب - الف - ت - پ

۲) ت - پ - الف - ب

۳) ب - پ - الف - ت

۴) ت - الف - ب - پ

۲

- ادای احترام سرباز به حرم مطهر، یک کنش معنادار است؛ زیرا متناسب با باورها و ارزش‌های فرهنگی و مذهبی جامعه انجام شده است. (ت)
- بسته شدن ناخودآگاه چشم به صورت طبیعی و غریزی در مواجهه با خطر رخ می‌دهد. بنابراین چون ویژگی ارادی بودن را ندارد، کنش نیست و فعالیت زیستی محسوب می‌شود. (پ)
- انتخاب‌های ما همگی به ویژگی ارادی بودن کنش مربوط می‌شوند. بنابراین انتخاب یک دانشجو بین مهاجرت کردن و ماندن در کشور خود، یک کنش ارادی است. (الف)
- هدف فرد از دنبال کردن رژیم، کاهش وزن است، بنابراین به ویژگی هدفدار بودن کنش اشاره دارد. (ب)

میدانید

ویژگی‌های کنش:

فصل
[دهم] فصل ۱: زندگی اجتماعی

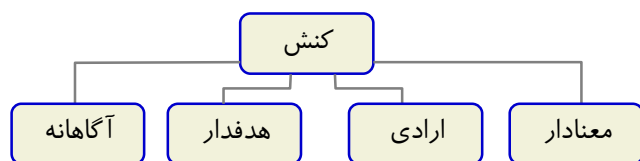
واحد یادگیری
[دهم] درس ۱: کنش‌های ما

زیرواحد یادگیری
[دهم] کنش ما انسان‌ها چه ویژگی‌هایی دارد؟

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

۷۲. به ترتیب عبارت «امروزه، مصرف‌گرایی افراطی، باعث تولید زباله‌های بیشتر و آلودگی منابع طبیعی شده است» به تأثیر کدام جهان‌ها بر یکدیگر اشاره دارد و منظور از پدیده‌های تکوینی چیست؟

- ۱) تأثیر جهان اجتماعی بر ماوراءطبیعی - همان پدیده‌های طبیعی و ماوراءطبیعی هستند.
- ۲) تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - پدیده‌هایی که به واسطه ارتباط با زندگی انسان، وارد جهان اجتماعی می‌شوند.
- ۳) تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - پدیده‌هایی که انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند.
- ۴) تأثیر جهان ماوراءطبیعی بر جهان طبیعی - همان پدیده‌های اعتباری هستند که در گستره جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.

پاسخ

۳

- مصرف‌گرایی یکی از پدیده‌های اجتماعی در جهان امروز است؛ بنابراین در جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. تولید زباله و آلودگی طبیعت نیز در جهان طبیعت قرار دارد؛ بنابراین این عبارت تأثیر «جهان اجتماعی بر جهان طبیعی» را نشان می‌دهد.
- پدیده‌های تکوینی: همان پدیده‌های طبیعی و ماوراءطبیعی هستند که انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند، ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند، به جهان اجتماعی راه می‌یابند.

نکته

قسمت دوم در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» درست است.

فیلم پاسخ

۷۳. پدیده‌های اجتماعی زیر از نظر «اندازه و دامنه» و «عینی و ذهنی بودن»، به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده‌اند؟

الف) کنکور سراسری

ب) بورس اوراق بهادار ایران

پ) علوم اجتماعی

ت) تصور من از دانشگاه

۱) کلان و عینی - کلان و عینی - کلان و نامحسوس - خرد و ذهنی

۲) خرد و محسوس - خرد و عینی - خرد و نامحسوس - ذهنی و نامحسوس

۳) عینی و محسوس - کلان و ذهنی - کلان و عینی - خرد و عینی

۴) کلان و محسوس - خرد و محسوس - محسوس و عینی - خرد و نامحسوس

نامحسوس

پاسخ

۱ الف) کنکور سراسری، یک پدیده عینی و کلان است. خود کلمه

«سراسری» کلان بودن آن را نشان می‌دهد.

ب) بورس اوراق بهادار ایران، یک پدیده عینی و کلان است. دوباره

کلمه «ایران» کلان بودن آن را نشان می‌دهد.

پ) علوم اجتماعی و هر علم دیگری، پدیده‌ای ذهنی و کلان است.

ذهنی است؛ زیرا با اندیشه ما شکل می‌گیرد، کلان است؛ زیرا انتهای

ندارد.

نکته

اگر گفته بود کتاب علوم اجتماعی، می‌شد خرد و عینی.

ت) تصور من از دانشگاه، پدیده‌ای خرد و ذهنی است.

نکته

ذهنی = نامحسوس / عینی = محسوس

فیلم پاسخ

۷۴. هریک از عبارت‌های زیر به ترتیب حروف الفبا، نتیجه کدام گزینه است؟

الف) پی بردن به تنوع جهان‌های اجتماعی

ب) پی بردن به پیچیدگی و عمق فرهنگ‌های غیرغربی

پ) پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف

۱) باز کردن چشم خود به جوامعی که هم‌اینک در دیگر نقاط دنیا

وجود دارند- پی بردن مردم‌شناسان به خودممداری فرهنگ غرب-

فعال و تأثیرگذار بودن انسان به‌عنوان کنشگر

۲) رجوع به تاریخ گذشته خود- مواجه شدن مردم‌شناسان با

فرهنگ‌های غیرغربی بنا به وظیفه حرفه‌ای خود- تنوع آگاهی و

معرفت و اراده و اختیار انسان‌ها

۳) صرفاً دیدن جهانی که در آن متولد شده‌ایم- مواجه شدن

جامعه‌شناسان با فرهنگ‌های غربی- منفعل و پذیرنده نبودن انسان

به‌عنوان کنشگر

۴) رجوع به تاریخ گذشته خود و جوامع دیگر- پی بردن جامعه‌شناسان

به تصور ساده غرب از سایر فرهنگ‌ها- آگاهی و اراده و هدفداری و

معناداری انسان‌ها

پاسخ

۲ الف) هنگامی که چشم خود را به جوامع دیگری می‌گشاییم که

هم‌اینک در دیگر نقاط دنیا وجود دارند، یا وقتی به تاریخ گذشته

خود رجوع می‌کنیم و جهان خود را با آن‌ها مقایسه می‌کنیم، به تنوع

جهان‌های اجتماعی پی می‌بریم.

ب) وقتی مردم‌شناسان بنا به وظیفه حرفه‌ای خود، با فرهنگ‌های

غیرغربی مواجه شدند، به پیچیدگی و عمق آن‌ها و اشتباه

جامعه‌شناسان غربی پی بردند.

پ) تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب

پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

نکته

فیلم پاسخ

یکی از مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده‌
آنها از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

۷۵. کدام گزینه به‌ترتیب در مورد روند از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها در جهان متجدد درست است، ولی در مورد فرهنگ اساطیری نادرست است؟

۱) رواج کنش‌های عقلانی معطوف به هدف ➡ تنگ شدن عرصه برای کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا ➡ زوال معنا و عقلانیت ذاتی ➡ قفس آهنین ➡ از دست رفتن اراده و آزادی انسان - طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت

۲) بسط و توسعه عقلانیت ابزاری ➡ زوال معنا و عقلانیت ذاتی ➡ سپرده شدن داوری درباره ارزش‌ها به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق ➡ اسیر شدن انسان در یک نظام اجتماعی پیچیده ➡ از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها - فراهم کردن امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت

۳) رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا ➡ تنگ شدن عرصه برای کنش‌های عاطفی و اخلاقی ➡ اسیر شدن انسان در قفس آهنین ➡ از بین رفتن فرصت‌هایی از این قفس خودساخته ➡ از دست رفتن اراده و آزادی انسان - محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

۴) رواج کنش‌هایی با اهداف دنیوی ➡ تنگ کردن عرصه برای کنش‌های عاطفی و اخلاقی ➡ قفس آهنین ➡ از بین رفتن فرصت‌هایی از این قفس ➡ از دست رفتن اراده و آزادی انسان - طبیعت هیچ‌گونه معنا، هدف و غایتی ندارد.

۴

• در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به‌وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند (کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا یا کنش‌های عقلانی با اهداف دنیوی) به شدت رواج می‌یابند ➡ رواج این دسته از کنش‌ها، عرصه را برای سایر کنش‌های انسانی مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند ➡ این وضعیت به تدریج انسان را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌کند که مثل قفس آهنین،

پاسخ

فیلم پاسخ

همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند ← این وضعیت فرصت‌رهایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد ← از این روند به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

ویژگی‌های فرهنگ اساطیری:

- از انواع جهان یا فرهنگ معنوی است.
- به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است.
- محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.
- طبیعت را قلمرو قدرت‌های فوق طبیعی و محصور رازها و افسون‌های آن‌ها می‌بیند.
- با طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت، امکان بهره‌وری معقول از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد.
- منع انسان از تناول گیاهان و حیوانات از محدودیت‌های این فرهنگ است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست: قسمت‌های دوم و سوم، نادرست هستند - درست
گزینه «۲»: نادرست: قسمت‌های اول تا سوم، نادرست هستند - نادرست: فرهنگ اساطیری امکان بهره‌وری معقول از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد.

گزینه «۳»: درست - درست

گزینه «۴»: درست - نادرست: مربوط به فرهنگ و جهان دنیوی است نه اساطیری.

فصل

[دهم] فصل ۱: زندگی اجتماعی

واحد یادگیری

[دهم] درس ۷: ارزیابی جهان‌های اجتماعی

زیرواحد یادگیری

[دهم] قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی کدام است؟

حیطه شناختی

مقدماتی

۷۶. درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- ارزش‌های جهان اجتماعی در آرمان‌ها متبلور می‌شوند.
- استکبارستیزی در جامعه امروز ما از آرمان‌های درون قلمرو واقعی می‌باشد.
- هر اندازه مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی می‌شوند.
- مرز قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی براساس ایمان مردم تغییر می‌کند.

۱) د - د - ن - ن

۲) ن - د - د - ن

۳) د - ن - د - ن

۴) ن - ن - ن - د

پاسخ

۲) بررسی عبارت‌های نادرست:

- آرمان‌های جهان اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شوند.
- مرز قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی براساس عمل مردم تغییر می‌کند.

نکته

قلمرو آرمانی ← ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند، اما در عمل ممکن است برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند.

قلمرو واقعی ← ارزش‌هایی که مردم یک جامعه به آن عمل می‌کنند.

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲: هویتواحد یادگیری
[دهم] درس ۹: بازتولید هویت اجتماعیزیرواحد یادگیری
[دهم] کنترل اجتماعی چه نقشی در بازتولید
هویت اجتماعی دارد؟حیطه شناختی
مقدماتی

۷۷. کدام گزینه به ترتیب به «کنترل اجتماعی»، «اقتناع»، «امر به

معروف و نهی از منکر» و «کژروی اجتماعی» اشاره دارد؟

۱) خود، پلیس خود باش - به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود - در فرایندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد - رفتارهای مورد انتظار جامعه هستند.

۲) مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه انجام می‌گیرد - فرهنگ‌های عقلانی و منطقی، قدرت اقتناع بیشتری دارند - شیوه رسمی آن آثار و نتایج عمیق‌تری دارد - هنگامی پیش می‌آید که کنترل اجتماعی موفق عمل نکند.

۳) مجموعه فعالیت‌هایی که برای انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد - هرچه اقتناع بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند - دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است - کنش‌هایی برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند.

۴) فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند - فرهنگ‌های سازگار با فطرت انسان، قدرت اقتناع بیشتری دارند - وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است - هنگامی پیش می‌آید که جامعه‌پذیری موفق عمل نکند.

پاسخ

۳

• کنترل اجتماعی: مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد. گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» درست هستند.

• اقتناع: روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود. هرچه قدرت اقتناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند. فرهنگ‌هایی که ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتری دارند و با فطرت انسان سازگارترند، از قدرت اقتناعی بیشتری برخوردارند. همه گزینه‌ها در این بخش درست هستند.

فیلم پاسخ

فصل
[دهم] فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
[دهم] درس ۹: بازتولید هویت اجتماعی

زیرواحد یادگیری
[دهم] کنترل اجتماعی چه نقشی در بازتولید هویت اجتماعی دارد؟

حیطه شناختی
مقدماتی

• امر به معروف و نهی از منکر: در جهان اسلام در فرایندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است. روش‌های مختلفی (تبلیغی، تنبیهی و تشویقی) دارد و سطوح متفاوتی نیز دارد. در مواردی همگانی و به عهده همه افراد جامعه است و در برخی موارد، وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است. گزینه‌های «۱» و «۳» درست هستند.

• کژروی اجتماعی: به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

فصل
[دهم] فصل ۲: هویتواحد یادگیری
[دهم] درس ۱۱: تحولات هویتی جهان
اجتماعی (علل درونی)زیر واحد یادگیری
[دهم] فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی
چگونه است؟حیطه شناختی
مقدماتی

۷۸. هریک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام مرحله تحولات

هویتی جهان اجتماعی اشاره دارد؟

• تردید در آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان
اجتماعی را می‌سازند.

• ناسازگاری شیوه زندگی با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی

• شیوع رقیب‌ها و بدیل‌های زندگی خانوادگی همانند زندگی با

حیوانات

• وضعیت نهاد خانواده در ایران امروز

① تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی

② تعارض فرهنگی - تزلزل فرهنگی - تزلزل فرهنگی - بحران هویت

③ تزلزل فرهنگی - تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی

④ تعارض فرهنگی - تعارض فرهنگی - تحول فرهنگی - تزلزل فرهنگی

پاسخ

۱

• تردید در آرمان‌ها و ارزش‌های سازنده هویت فرهنگی جهان

اجتماعی ← تزلزل فرهنگی

• ناسازگاری شیوه زندگی با عقاید و ارزش‌ها ← تعارض فرهنگی

• شیوع رقیب‌های زندگی خانوادگی ← بحران هویت

• وضعیت نهاد خانواده در ایران امروز ← تعارض فرهنگی

نکته

کلیدواژه‌های هر مرحله:

تعارض فرهنگی: شیوه زندگی (لایه‌های سطحی) ناسازگار با عقاید و

ارزش‌ها (لایه‌های عمیق) / تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق

تزلزل فرهنگی: تداوم تعارض / ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن

کنش‌ها / تردید در عقاید و آرمان‌ها و ارزش‌ها / از دست رفتن ثبات

و استقرار ارزش‌ها در زندگی مردم / بی‌انگیزگی اعضای جامعه برای

تشکیل خانواده یا حفظ آن / ترجیح زندگی مجردی

فیلم پاسخ

بحران هویت: ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی / شیوع رقیب‌های زندگی خانوادگی / ناتوانی جهان اجتماعی در دفاع از کیان خانواده

فصل
[دهم] فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
[دهم] درس ۱۵: هویت ایرانی ۳ (هویت سیاسی ایران)

زیر واحد یادگیری
[دهم] چه رابطه‌ای میان جهان اجتماعی و نظام سیاسی آن وجود دارد؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۷۹. پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

• دور ماندن نظام سیاسی از ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی چه پیامدی دارد؟

• مدار مشروعیت قدرت چیست؟

• چه گروهی دارای قدرت اجتماعی هستند؟

• منظور از نظام سیاسی چیست؟

۱) کمک به بسط و توسعه فرهنگ با استفاده از مدیریت سیاسی - حق

و باطل - افراد - سازماندهی قدرت برای رسیدن به هدف معین

۲) پدید آوردن زمینه تعارضات، تزلزلات و بحران‌های هویتی و

فرهنگی - حق و باطل - افراد، نهادها، سازمان‌ها و جوامع - مجموعه

سازوکارهای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی

۳) پدید آوردن زمینه تحولات فرهنگی - خواست و اراده افراد -

سازمان‌ها و جوامع - اعمال قدرت سازمان یافته برای رسیدن به

هدف معین

۴) خودباختگی فرهنگی - حکم و قانون و اراده تشریعی خداوند - افراد -

مجموعه سازوکارهایی که می‌تواند مستقل از نظام فرهنگی، اقتصادی

و ... عمل کند

پاسخ

۲

• اگر نظام سیاسی از ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی دور شود، زمینه

تعارضات، تزلزل و بحران‌های فرهنگی و هویتی را پدید می‌آورد.

• مدار مشروعیت، حق و باطل بودن است.

• علاوه بر افراد، نهادها، سازمان‌ها، جوامع و ... نیز دارای قدرت

اجتماعی هستند.

• مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی

وجود دارد، نظام سیاسی را شکل می‌دهد.

میدانید

فیلم پاسخ

در یک جهان اجتماعی، نظام سیاسی نمی‌تواند مستقل از نظام‌های دیگر مانند نظام فرهنگی، اقتصادی و ... باشد، بلکه در تعامل با آن‌ها قرار می‌گیرد.

فصل
[دهم] فصل ۲: هویتواحد یادگیری
[دهم] درس ۱۶: هویت ایرانی ۴ (هویت
جمعیتی و اقتصادی ایران)زیر واحد یادگیری
[دهم] منظور از هویت اقتصادی جامعه
چیست؟حیطه شناختی
پیشرفته

۸۰ کدام گزینه به ترتیب به «هجوم اقتصادی به ایران در دوران پهلوی»، «عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی»، «آرمان بازسازی هویت اقتصادی ایران اسلامی» و «مجموعه روابط و قواعد حول تولید و مصرف کالا و خدمات» اشاره دارد؟

- ① تاراج نفت - اقتصاد و هویت اقتصادی - اقتصاد نفتی و تک محصولی - نهاد اقتصاد
- ② اخذ امتیازات رژی و رویتر - سرمایه داری - سیاست های اقتصاد مقاومتی - کنش اقتصادی
- ③ تخریب بنیان های تولید ملی به ویژه روح خودباوری ملت ایران - سرمایه داری - اجرای قانون اساسی - نهاد اقتصاد
- ④ فروش جنگ افزار و کالاهای مصرفی - اقتصاد و مؤلفه های اقتصادی - اتکا به دانش و فناوری و خودکفایی - هویت اقتصادی

پاسخ

۳

- هجوم اقتصادی به ایران در دوران پهلوی: تاراج نفت، فروش جنگ افزار و کالاهای مصرفی و صنایع مونتاژ و تخریب بنیان های تولید ملی به ویژه روح خودباوری ملت ایران
- عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی: سرمایه داری
- آرمان بازسازی هویت اقتصادی ایران اسلامی: اجرای قانون اساسی و سیاست های اقتصاد مقاومتی
- مجموعه کنش ها، روابط و قواعد حول تولید و مصرف کالا و خدمات و ... : نهاد اقتصاد

میدانید

به آن دسته از فعالیت های روزمره که برای تهیه و تولید وسایل ضروری زندگی و رفع نیازهای مادی و معیشتی خود و دیگران انجام می دهیم، کنش اقتصادی می گویند.

فیلم پاسخ

